

نگاهی به زندگی و سرگذشت تعدادی از زنان موفق دنیای هنر

چشم در چشم با چهره زنانه هنر

الهام یوسفی | روزنامه نگار

برونده

روبه روی یک تابلوی نقاشی ایستاده اید و غرق طرح‌ها و رنگ‌ها، زمان و مکان را فراموش می‌کنید. یک عکس سیاه و سفید پیش رویتان است و تحت تاثیر زاویه دید عکاس، مجذوب ماجرای که عکس روایت می‌کند، شده اید. فیلمی دیده اید، موسیقی گوش‌نوازی شنیده اید، تحت تاثیر

تصویرگر چهره فقر، رنج و بی عدالتی اجتماعی

کته کلویس، در سال ۱۸۶۷ میلادی به دنیا آمد و هنرمندی بود که در شرایط سخت سیاسی کشور آلمان روزگار می‌گذراند و همین سختی‌ها، برای یک هنرمند زن یعنی یک دنیا مایه‌ده خام برای آفرینش آثار تاثیر گذار هنری. کلویس به واسطه نقاشی‌ها و بیشتر، آثار چاپ دستی‌اش شناخته می‌شود. آثار او انعکاسی از شرایط جهان پیرامونش بود: بی‌سامانی، فقر، بی‌عدالتی و مآجره‌های تر از یک جنگ جهانی دوم. کته، هنر و مهارتش را برای بیان رنج‌های مردم جنگ‌ده و دهقانان مبارز به کار گرفته بود اما نقطه عطف زندگی هنری‌اش، پسرش پیتر بود که او را در جنگ از دست داد. کلویس تحت تاثیر سوگ پیتر، آثار زیادی از جمله مجسمه «والدین ماتم‌زده» و «زن با بچه مرده» را خلق کرد. مادر هنرمندی که همواره سوگوار پسرش ماند. وقتی سرانجام نازی‌ها روی کار آمدند و تعقیب و آزار هنرمندان و روشنفکران را در دستور کارشان قرار دادند، آثار او هم از انظار جمع شد؛ آثاری که تصویر مخوف جامعه نازی‌ها را نمایان می‌کرد. کته، به عنوان یکی زن هنرمند، درد زیادی برای رنج‌های بشر کشید و زندگی با اوسا ناسازگاری داشت. پس از فرزند، مرگ به سراغ کارل، همسر کته آمد و سرنوشت اوزمانی غمگین تر شد که جنگ از او قربانی دیگری گرفت. نوه‌اش هم در جنگ جهانی دوم کشته شد. این هنرمند در سال ۱۹۴۵ میلادی، درست چند روز قبل از پایان جنگ از دنیا رفت.

نقاش

کته کلویٹس

خوشنویس مشهور ترین پیمان نامه ها

بگذارید از میان زنان هنرمند دنیایم، با یک خوشنویس هم آشنا شویم. فاطمه بنت اقرع در قرن پنجم هجری قمری می‌زیست و از بسیاری مردان هم دوره خود مشهور تر بود و توانست همه را قیای هنری اش را با خط زیبا و بی نظیرش کنار بزند، آن هم در زمانی که زنان آن اجتماع حضور بسیار کم رنگی داشتند. او نخستین زن مسلمان خوشنویسی است که نامش در تاریخ هنر ثبت شده اما در باره زندگی و فعالیتش، اطلاعات کمی در دست است. خانواده فاطمه از طبقه متوسط جامعه به بغداد و گذشتگانش، در کان دار بوده‌اند و اغلب به کسب و کار عماری اشتغال داشته‌اند. طبق اسناد مورخان، بعد از آن که پیمان نامه متارکه جنگ میان دولت عباسی و روم را نوشت، در دیوان خلیفه و میان خوشنویسان و اهل علم و ادب، اعتبار و ارزش زیادی یافت. جالب این جاست که مردم عادی هم او را می‌شناختند و به خاطر زیبایی خطش، او را بسیار دوست داشتند. وجود این گونه زنان هنرمند و فاضله، گواه آن است که زنان مسلمان از دیرباز همراه مردان، برای گسترش معرفت و انتقال هنر و زیبایی‌شناسی به نسل‌های بعد، خدمت شایانی کرده‌اند.

خوشنویس

فاطمه بنت اقرع

نمایش دهنده جهان زنانه در

کافی است اندکی سینمادوست باشید تا سه گانه «پدر خوانده»، یکی از بهترین و مهم‌ترین آثار در فهرست فیلم‌های محبوب‌تان باشد. مجموعه‌ای ساخته «فرانسیس فورد کاپولا» که دخترش «سوفیا» هم در آن بازی می‌کرد. دختری که حالا فیلم‌ساز بزرگی شده‌است و اوضاعی خود را در فیلم‌سازی دارد، آثاری که برگرفته از وجود عناصر و خرده‌روایات‌های زنانه است. سوفیا کاپولا متولد ۱۹۷۱ میلادی، در حال حاضر در کنار سایر اپولی و کارترین بیگلر یکی از معدود فیلم‌های نوپسبان و کارگر نشان‌دار زن در سبسته دنیای سینماست که جوایز معتبر زیادی را از آن خود کرده و در سینما، مسیر مستقلی از پدرش رفته است. خودش می‌گوید: «با وجود مردان قوی بر شمار افرم، کشف و نزدیک شدن به دنیای شکننده زنه جذاب‌تر بود.» و دومین زنی است که برنده جایزه نخل طلای کن برای کارگردانی فیلمش «قرب خوره» شد؛ همین‌طور جایزه شیر طلایی ونیز و چند جایزه معتبر بین‌المللی دیگر. سوفیا، هنرمندی است که مادری را تجربه کرده‌است و دو دختر دارد. درباره تجربه بار بعد از مادرش گفته‌است: «وقتی فرزند دریا به دنیا آمد، یک سال مرخصی گرفتم. وقتی دوباره شروع به نوپسندگی کردم، فهمیدم اوضاع تغییر کرده‌است. چون مثلاً قبلاً شب‌ها را بیدار می‌ماندم و می‌نوشت‌م اما الآن نمی‌شود نمی‌نوشتند. در هر صورت، باید راهی برای کار در کنار مادری کرد.»

تارگردان

سوفيا کايولا

دمیدن روح ز نانه در معماری

زاهّا حديد را اهاالى دنياى معمارى به «ملكه انتحا» مى شناسند. بانوى عراقى انگليسى متولد سال ۱۹۵۰ ميلادى در بغداد كه پىس از ۵۴ سال، در سال ۲۰۰۴ به عنوان اولين زن معمار، معتبرترين جايزه معمارى جهان يعنى «پريتزر» را بدست آورد. زاهّا در پىرستاشتر در مدرسه فرانسوى هادر بغداد و دوران دانشجوئى اش را در دانشگاه بيروت گذراند و بعد از آن راهى مدرسه معمارى لندن شد و استعدادش در نقشه كشى، توسط «م كلوس» استاد هلندى اش كشف شد. طرح هاى زاهّا به دليل پيچيدگى هاى فرمى و ايد ه هاى ساختارگشاانه، معمولاً غير قابل ساخت تشخيص داده مى شدند اما او معمارى را سرسختانه پيگيرى كرد تا طرح هاى روايى اش را به واقعيت تبديل كند. سرانجام هم موفق شد و توانست ۹۵۰ پروژه معمارى را در ۴۴ كشور جهان به سرانجام برساند. زاهّا در سال ۲۰۱۶ در حالى از دنيا رفت كه آثار معمارى بى نظيرش و مناقشه برانگيزى از خود به جاى گذاشت. آثارى كه بيشتر از هر چيز، پيچ و تاب هاى يك روح زنانه در آن به چشم مى خورد. سبك معمارى زاهّا را مى توان تلاش براى ايجاد يلى ميان در نيسم و عصر ديژيتال دانست. جالب است بدانيد مجله فوربز در سال ۲۰۰۸ او را به عنوان يكي از زنان قدرتمند جهان، معرفى كرد.

معمار

زاهّا حدید

پیرستاری که ۴۰ سال در خاموشی عکاسی کرد

اگر عکاسی خیابانی را یک شاخه از عکاسی بدانیم، مایر، متولد سال ۱۹۲۶ میلادی که آوریل ۲۰۰۹ از دنیا رفت، یکی از پیشگامان این رشته هنری به حساب می‌آید. زنی که در همه عمرش پرستار بچه بود و فقط روزهای خاصی را برای گشت‌زنی و عکاسی به بیرون از خانه می‌رفت و در طول عمرش حتی یک عکس از او منتشر نشد چون همه عکس‌ها در جعبه‌های متعدد در انباری خانه‌اش بود تا زمانی که کاملاً اتفاقی توسط یک مجموعه‌دار کشف و به جهان هنر عرضه شد. مایر در سال‌های متعددی، مجموعه عظیمی از تصاویر جمع‌آوری کرده بود. او در عکس‌هایش که حاصل گشت‌زنی در خیابان‌های چند شهر جهان است، بخشی از جامعه دیده‌نشده زمان خود را به تصویر کشیده است. بین سال‌های ۱۹۵۹ و ۱۹۶۰ میلادی، مایر به مدت شش ماه که دنیارا گشت و عکاسی کرد. او سهمی در یک زمین در فرانسه داشت و با فروش آن توانست خرج سفرش را تأمین کند. ووبین، پرستار بچه و هنرمند عجمی بود که سال‌ها ۲۰۰۰ جعبه پر از عکس‌هایی که خودش گرفته و چاپ کرده بود را با خود از خانه‌ای به خانه دیگری برده جایی که در تنه‌اش بسته‌اش این بود که در ساعاتی از روز یا هفته به گشت و گذار و عکاسی می‌رفت و حمام‌خانه را به تاریک‌خانه چاپ عکس‌هایش تبدیل کند. ووبین ا هیچ کس در زمان حیاتش نشناخت اما بعد از مرگش همه فهمیدند که این هنرمند آموز‌ش‌ندیده، نبوغ عجمی در عکاسی داشته است.

عکاس

ویوین مایر

نقاشی که حسادت هنرمندان مرد را برانگیخت

شاید باور سخت باشد اما در زمانی که نقاشان مرد اروپا، سودای نزدیک شدن به دربار پادشاه فرانسه را داشتند، الیزابت لوبرن هنرمند متولد سال ۱۷۵۵ میلادی، بدون دردسر، به دلیل مهارتش در اجرای پرتره و با کشیدن تصاویر دقیق و ماهرانهای از ماری آنتوانت، توانست به دربار نزدیک و در مدت کمی تبدیل به یکی از موفق ترین و گران قیمت ترین نقاشان فرانسه شود؛ چیزی که حسادت مردان هم قطارش را برانگیخته بود. تا جایی که شایعه کردند تصاویر او را نه خودش، که یک مرد می کشد! اما اگر دقیق و درست به زندگی و آثار این نقاش قرن هجدهم میلادی نگاه کنید، متبیلدی کنید شایستگی این جایگاه را داشته است. الیزابت در زمانی که کار کردن زنان یک تابو و اجتماعی ترسناک بود، در ۲۳ سالگی، آتلیه اش را تاسیس و مجموعه پرتره خودش را تکمیل کرد. اگر چه تا سال ۲۰۱۵ میلادی که آثارش در پاریس به نمایش عمومی درآمد، هیچ کم از اهالی دنیای معاصر هنر، آثار این هنرمند را ندیده بود و پس از زیادی از فعالیتش نمی دانست. زندگی الیزابت به دربار، برای او فرجام خوشی نداشت و بعد از انقلاب فرانسه مجبور شد فرار کند و مدتی در سن پترزبورگ زندگی کند اما حتی در ایام سرگردانی و آوارگی هم دست از نقاشی و طراحی پرتره نداشت. او زندگی طولانی و همراه با خوشبختی داشت و در سن ۸۶ سالگی درگذشت.

نقاش

الیزابت لوبرن

نقاش

اليزابت لوبرن

جدول متوسط [شماره ۷۲۶۷]

طراح جدول: امید موسوی

افقی

۱- دربند -جواز- محکم و استوار ۲- شوکت -جنازه- زمان بی آغاز-
مخزن بنزین- قطار ۳- صدمه -طایفه- عیدوینتنامی ها- قتراک - زخم-
۴- پهلوان -رفوزه- جایز تازه- جهت -گیسو ۵- نظر -دربان- کمر-
۶- ممیز -ایالتی در هند- خوش گذران ۷- قصه گو- درازا- کم بها
۸- نوعی زغال سنگ- چهار من تبریز- از سیارات مغلوله شمسی- عضو
گزنده -صدای کلفت- حرف همراهی ۹- به رنگ سرخ- میوه تلفنی-
دفع مزاحم -ایستگاه قطار- سمت چپ ۱۰- روز- چهارمین سوره قرآن
کرم- شیمون- کویر ایران- سواد شمارش کاغذ ۱۱- بسپار- روز بیست
و هشتم از راه ماه خورشیدی- سواگلی

جدول سخت [شماره ۴۷۸]

طراح جدول: بیژن گورانی

قے

نمونه تاریخی - پیشوا - ویژگی ۲ - وسیله‌ای
ای پیدا کردن جهت جغرافیایی - سرپیچی
ردن - خداوندی - دریا ۳ - نویسنده کتاب
زمیند قابوس نامه ۴ - سرپرست - برادران
خترع هواپیما - نشانی - معادل فارسی حمله
- نوراندک - مجموعه چند سیم‌رپوش دار
- معاش - از طرف آدامشگاه ۶ - چهارم
- بغمبر - طایفه چادرنشین - اهل سنت یونان
- وزیر لوی چهاردهم - در ادبیات عرفانی

اشاره به خداوند دارد- پهرو نه نصیب- گنده-
شاخه‌ای از علوم تجربی- تخم کنان- شرمنده
- حرفش یکی است! ۹۱- قیلمی و سترن ساخته
سرجیو لئونیه با بازی کلینت ایستوود ۱۰- رود
- جیچون- سالک- ظرفی برای پذیرایی- دوست
بسیار صمیمی ۱۱- پسر رستم در شاهنامه- از
اجزای دستگاه توارش- ماشینی که کارهای را
به طور خود کار انجام می‌دهد- شک کننده

عمودی

۱- تابلویی زیبا اثر هنرمندانه استاد محمود فرشچیان - نوعی پارچه پنبه ای ۲- مرغابی

۳- همبازی هاردی - جملگی
۴- کتاب - نصیب و قسمت
۵- غمظت و بزرگی
۶- شهری کهن در کرانه سیردریا - مستمری
۷- خبرگزاری کار ایران - پوست باغی شده
۸- غذایی از گوشت چرخ کرده و سیب زمینی
۹- نموعان - دانه گیاه - به وجود آمدن
۱۰- خوراک - شاخهای اربابیات
۱۱- پیش از حد لزوم - دست آموز
۱۲- مرتعش - زشت و مهیب
۱۳- دوره‌ای از زندگی زنان - نیرنگ
۱۴- فرشته - لقب‌ها
۱۵- نوعی ابداع برقی
آپارتمان کوچک با تجهیزات ساده و راحت
۱۶- طلق نسوز - خلوت گزیده را به... چه حاجت
۱۷- است - پنبه کوهی - از مزه‌ها
۱۸- نام قدیم قوچان - تکه‌پار چه سه گوش
۱۹- حالت هوشیاری سالک - زشت کشمی
۲۰- شهری در استان کرمانشاه - آماده کردن

حل جدول شماره ۴۷۷

[illegible][illegible]

حل جدول شماره ۷۲۶۶